

Н.В. Чорна, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Б.Б. Ботштейн, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

УПРОВАДЖЕННЯ ТИПОВИХ МОДЕЛЕЙ У СИСТЕМУ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

У теперішній час, як ніколи, гостро постала проблема реформування системи проектування закладів ресторанного господарства (ЗРГ) з метою підвищення ефективності впровадження проектів. В основу будь-якого проекту ЗРГ повинні бути покладені організаційно-технологічні рішення, що дозволяють створити послідовний, взаємопов'язаний потік обробки сировини, напівфабрикатів, починаючи з моменту їх приймання, і закінчуючи реалізацією готової продукції. Інженерні рішення, які приймаються на етапі розробки проектів, повинні забезпечувати ефективність виробничого процесу ЗРГ з урахуванням його життєвого циклу: збереження сировини, її переробку, яка гарантує споживчу цінність готової продукції, її реалізацію з наданням привабливості цієї послуги.

Ці вимоги формують основні принципи технологічного проектування: використання нормативних і орієнтованих показників, що застосовуються у проектуванні; забезпечення функціонального взаємозв'язку всіх груп приміщень при дотриманні розрахункових параметрів підприємства, що проектується; забезпечення раціонального компоновання робочих місць у зоні технологічних ліній; забезпечення необхідного рівня механізації технологічних і робочих процесів; розміщення устаткування відповідно до послідовності виконання технологічного процесу.

За допомогою діючого ДБН В.2.2-25:2009 можна реалізувати лише перший принцип технологічного проектування. Інші принципи технологічного проектування реалізувались за допомогою типових проектів. Головною метою їх розробки було не тільки забезпечення будівництва підприємств готовими економічно вигідними проектами, але й проектами, в яких реалізувались усі принципи технологічного проектування. Це було можливим завдяки втілення у типові проекти інженерних рішень, в основу яких було покладено підхід, що інтегрував знання з технологічного, архітектурного, будівельного, економічного видів проектування. Типові проекти розроблені для кафе, ресторанів, їдалень, барів, спеціалізованої мережі підприємств харчування, заготовочних підприємств не дозволяють переробляти, за винятком внесення у робочі креслення тих змін, які пов'язані з

прив'язкою будинку до ділянки будівництва. До того ж ці проекти втратили свою актуальність в сучасних умовах діяльності ЗРГ, зміни їх формату. Але типове проектування забезпечує скорочення термінів будівництва шляхом використання найбільш економічних і уніфікованих проектних рішень, вузлів і деталей відповідно до діючих нормативних документів. Тому є необхідність у розробці висококваліфікованими фахівцями типових моделей проектів для підприємств, будівель, споруд, окремих секцій, конструкцій, вузлів тощо.

У основу методології проектування, на наш погляд, може бути покладена, перш за все, ідея розробки типових моделей проектів ЗРГ, що мають комерційну спрямованість; розробки типових моделей ЗРГ, що мають соціальну спрямованість; розробки методики адаптації типових моделей проектів ЗРГ до конкретних завдань виробництва.

Під типовою моделлю ЗРГ (ТМ ЗРГ) розумітимемо сукупність приміщень (виробничих і адміністративно-господарських) функціонально зв'язаних між собою, що дозволяє спроектувати компоновочні рішення на основі: проектування процесів, які пов'язані з виготовленням кулінарної продукції та її реалізацією; проектування технологічних ліній, які забезпечують функціональний зв'язок приміщень.

Такі ТМ ЗРГ легко адаптувати до конкретних бажань замовника проекту, робити прив'язку устаткування з урахуванням цілей і завдань підприємства, з урахуванням бізнес-плану підприємства. Для створення ТМ ЗРГ проводиться експертний аналіз типових проектів конкретної групи підприємств, до якої буде відноситись підприємство, що проектується. У основі експертного аналізу лежить визначення функціональних зв'язків виробничих і допоміжних приміщень, зіставлення площ з вимогами ДБН.

Для досягнення поставленої мети було вирішено низку взаємопов'язаних між собою завдань, а саме:

- розроблено елементи методології нових технологій проектування ЗРГ;
- розроблено методику оцінки проектів, які обумовлювали б обґрунтування типових моделей ЗРГ;
- створено базу даних сучасного технологічного устаткування з метою використання її під час проектування ЗРГ у форматі AutoCAD;
- створено базу даних уніфікованих типових моделей проектів ЗРГ за допомогою методів тривимірного моделювання AutoCAD та AutoCAD Architecture.